

Provincie steunt doden meeuwen bij Tata Steel

Op een tamelijk rustige zomer volgde een behoorlijk drukke herfstperiode met nogal veel natuurbeschermingsactiviteiten. Opnieuw bleek het nodig een aantal van onze overheden, de provincie voorop, kritisch te volgen, soms met succes. Gelukkig is er ook positief nieuws te melden. Een extra vermelding verdient de ontwikkeling in de gemeente Haarlem om zaken in goed overleg op te lossen.

Hillegom maakt nog steeds geen keuze vóór de weidevogels

In de vorige Fitis hebben we er al melding van gemaakt. In een goed onderbouwd pleidooi hebben we, samen met het Milieu Overleg Duin- en Bollenstreek, de gemeente Hillegom dringend opgeroepen extra maatregelen te treffen voor het behoud van de weidevogels in de Vosse- en Weerlanerpolder. Het belangrijkste discussiepunt is de afsluiting van een deel van de aangelegde paden tijdens het broedseizoen om overmatige verstoring van de broedvogels door wandelaars fietsers en ruiters te voorkomen. Op grond van een rapport van onderzoeksbureau Alterra blijkt dat het voortbestaan van de weidevogelpopulatie anders ernstig wordt bedreigd. Tijdens een informatieve raadsbijeenkomst in november hebben we opnieuw gepleit voor afsluiting van de meest verstorende paden en daarvoor een concreet voorstel uitge-

Natuurbeschermers Chris Brunner spreekt in bij de gemeenteraad Hillegom. *Foto: Johan Stuart*

werkt. Om de raadsleden duidelijk voor ogen te houden waar het om gaat hebben we een tiental opgezette weidevogels mee naar de raadszaal genomen.

Dit leidde wel tot enige hilariteit, maar het mocht (nog?) niet baten. Het komende broedseizoen wordt waarschijnlijk (tenzij de gemeente en het Zuid-Hollands Landschap zich op het laatste moment nog bedenken) slechts één pad, het zogenaamde struinpad, afgesloten. Ondanks ons pleidooi, ondersteund met heldere kaartjes die laten zien welk verstrend effect de aanwezigheid van wandelaars, fietsers en ruiters heeft op de broedvogels, blijven de overige paden het komende voorjaar toegankelijk voor recreanten. Enige hoop op verbetering in de toekomst is er nog wel. In de beheervisie van het Zuid-Hollands Landschap staat dat in de komende jaren mogelijk meer paden worden afgesloten, indien uit de monitoring van de broedvogels blijkt dat dat nodig is. Ons tegenargument dat je bij voorbaat heel zuinig moet zijn met de weidevogels kon de gemeente en het Zuid-Hollands Landschap helaas (nog?) niet overtuigen.

Dit zou een gemiste kans zijn, vinden wij. En teleurstellend ook dat zelfs het Zuid-Hollands Landschap niet krachtiger voor de weidevogels opkomt. Wij zullen de ontwikkelingen in de polder de komende tijd echter nauwgezet blijven volgen. Gemeente en Zuid-Hollands Landschap hebben aangegeven graag met ons in gesprek te blijven over het te voeren beheer.

Dringend advies aan Rijnland over maaien rietoevers

Vooraf in 2013 werden we in de Haarlemmermeer herhaaldelijk geconfronteerd met aannemers, die in opdracht van het Hoogheemraadschap van Rijnland rietoevers in de broedtijd maaiden. Terwijl voorafgaande aan het maaien in deze rietoevers nog zingende, dus hoogstwaarschijnlijk broedende Kleine Karekieten waren waargenomen. Uit het plezierige overleg dat volgde bleek dat de zaak nogal ingewikkeld ligt. Zo'n grote organisatie als Rijnland werkt met uitgebreide bestekken en werkprotocollen. Uiteraard stelt Rijnland de Flora- en faunawet te respecteren en volgens de zogenaamde gedragscode te werken. Dat houdt in dat, als er beheerwerkzaamheden in voorjaar of zomer moeten worden uitgevoerd, de aannemer ter plekke eerst gaat kijken of er broedende vogels zijn en het gebied rond gevonden nesten niet maait.

Nog los van de vraag of zo'n aannemer en zijn medewerkers voldoende vogelkennis hebben om verborgen nesten te traceren, is er in rietkragen nog heel wat anders aan de hand. Rietvogels als Rietzanger en Kleine Karekiet weten hun nesten zo goed te verstoppen, dat zelfs ervaren vogelaars deze in de praktijk maar zelden kunnen vinden. Dus is er eigenlijk geen andere optie dan riet van enig formaat tijdens de broedperiode gewoon met rust te laten. Bovendien broeden dit soort rietvogels nog tot laat in de zomer, tot en met augustus. Rijnland gaat net als veel groenbeheerders, in het algemeen uit van een broedperiode tot 15 juli. Dat is voor rietvogels dus veel te kort.

Tijdens het gevoerde gesprek verzocht Rijnland ons met een zo concreet mogelijk advies te komen, zodat het gericht, daar waar nodig, bestekken kan aanpassen. Dat was eenvoudiger gezegd dan gedaan. Het bleek voor ons niet eenvoudig om concreet

Rietoevers in de Haarlemmermeer. Foto: Chris Brunner

aan te geven waar dit probleem in de Haarlemmermeer speelt. Uiteindelijk hebben we in samenspraak met een groep mensen uit de Haarlemmermeer twee kaartjes weten te produceren. De kaartjes geven aan langs welke wateren rietkragen van zodanig formaat kunnen voorkomen dat men bij voorbaat rekening moet houden met broedende rietvogels. De meeste van dit soort wateren (die betrokkenen kennen) blijken in Hoofddorp en omgeving te zitten. Ons dringende advies aan Rijnland is: blijf van rietkragen met een breedte van twee meter en meer tijdens het gehele broedseizoen tot en met augustus af. Het wachten is nu op de reactie van Rijnland.

Bomenkap in de Haarlemmer Hout

Misschien is het u al opgevallen. In de Haarlemmerhout zijn de laatste tijd ineens allerlei verbeteringen tot stand gekomen. Het meest opvallend is het herstel in oude luister van het Hildebrand Monument en zijn omgeving. Maar er zijn ook kleinere dingen aangepast. Zo zijn dit jaar veel paden in de zogenaamde Grote Hout - het veelzijdige bosgedeelte tussen Fonteinlaan en Wagenweg - van een nieuwe schelpenlaag voorzien. Juist dit bosgedeelte herbergt ook verrassend veel vogelsoorten, veel meer dan in stadsparken gebruikelijk is. Vandaar dat de Vogelwerkgroep ook in de Adviescommissie voor de Haarlemmerhout is vertegenwoordigd. Samen met deze adviescommissie heeft de gemeente in de laatste jaren een beheerplan opgesteld. Sinds kort wordt nu aan de uitvoering van dit plan gewerkt. Vandaar die toegenomen activiteit in de Hout. Voor deze beheeractiviteiten is, zelfs in deze tijden van bezuiniging, nog geld beschikbaar. De Haarlemmerhout is immers een rijksmonument en dat schept verplichtingen.

Uitvoering van het beheerplan is ook hard nodig, want er is veel achterstallig onder-

houd in het bos. De komende winter, waarschijnlijk beginnend kort na de jaarwisseling, zullen bezoekers van de Hout merken dat er ook werkzaamheden in het bos zelf gaan plaatsvinden. Niet dat er rigoureus gekapt wordt of zo iets. Met gerichte, kleinere ingrepen wordt gezorgd voor een evenwichtiger en gezonder bos dat er na verloop van tijd ook mooier uitziet. Hier en daar is daarbij niet te voorkomen dat er ook bomen moeten worden gekapt. Zo moeten helaas een kleine veertig bomen worden gekapt of getopt, omdat ze te dicht op paden staan en niet veilig meer zijn. Een van de doelen van het beheerplan is dat een groot deel van de Grote Hout weer een echt eikenbos wordt. Daarom is ervoor gekozen ook een aantal gezonde bomen, vooral beuken, te laten wijken als ze de groei van de eiken belemmeren. Tenslotte zullen ook langs de Spanjaardslaan enkele bomen worden gekapt om meer ruimte te bieden aan de statige lindenlaan langs deze weg. Ter compensatie zal een veertigtal wat forsere bomen in het bos worden teruggeplant. Maar er zijn ook 'leukere' maatregelen die direct een positief effect zullen hebben. In de bosvakken worden hier en daar zogenaamde rillen (op elkaar gestapeld snoeihout) aangelegd die bescherming bieden aan allerlei dieren, waaronder ook broedende vogels. Met de aanplant van extra struiken wordt op sommige plaatsen ook de ondergroei versterkt, essentieel voor vele soorten bosvogels.

Een monument in het natuurmonument Haarlemmerhout. Foto: Chris Brunner

Kort nieuws

Afwijzing bezwaar meeuwen Tata Steel

Ons bezwaar tegen de aan Tata Steel verleende ontheffing om tijdens het broedseizoen meeuwen te doden, eieren te rapen en nesten te verstoren, is door de provincie afgewezen. Terwijl tijdens de zitting bij de Hoor- en Adviescommissie geen enkel nieuw argument op tafel kwam, waarom zo'n ontheffing voor het gehele, immens grote terrein van Tata Steel nodig zou zijn. En niet, zoals wij hebben bepleit, alleen voor een beperkt aantal locaties en deelgebieden waar de meeuwen inderdaad aantoonbaar overlast veroorzaken. De provincie stelt dat zo'n inperking van de ontheffing niet nodig zou zijn. De provincie zou voldoende toezien op een verantwoorde toepassing van de ontheffing. Na de zitting hebben we met beroep op de Wet Openbaarheid Bestuur inzage gevraagd in de rapportages die Tata Steel op grond van de vergunning aan de provincie moet leveren. En wat bleek? Deze 'rapportages' bestaan alleen maar uit een simpel formulier, waarop aan het eind van het

Een tableau vivant van dartele meeuwen.

Foto: Adri de Groot - Het Vogelgedagboek

jaar de aantallen geraapte eieren en gedode meeuwen worden gemeld. Geen enkele onderbouwing waarom dat nodig was en waar deze maatregelen zijn getroffen. Het toezicht van de provincie is helaas niet meer dan een wassen neus. Vogelwerkgroep Midden-Kennemerland overweegt nu om tegen het nieuwe besluit in beroep te gaan bij de rechtbank.

Vooralsnog geen fietspad door de Waterleidingduinen

Ons bezwaar tegen het fietspad door de Waterleidingduinen bleek daarentegen zo steekhoudend dat de provincie de vergunningaanvraag heeft ingetrokken. Belangrijkste struikelblok is de aantasting van bijzonder waardevol grijs duin en van een stuk bos binnen het Natura 2000-gebied. De provincie had in haar vergunningaanvraag en de bijbehorende rapportages maatregelen voorgesteld om dit verlies te 'compenseren'. Volgens de Europese richtlijnen mag dat echter niet zo maar. Je moet eerst aantonen dat er geen alternatieven zijn die het Natura 2000-gebied niet aantasten. En die zijn er in dit geval wel! Recent heeft het Europese Hof van Justitie dat nog weer eens bevestigd. De provincie gaat nu op zoek naar een alternatief dat minder schade toebrengt aan de natuur. Wij zijn benieuwd waarmee de provincie gaat komen.

Strubbelingen beheer Poelbroekpark

In oktober bleken er opnieuw strubbelingen te zijn rond het beheer van het Poelbroekpark in Haarlem-Schalkwijk. Wateren in het natuurgedeelte waren wel erg rigoureuus 'geschoond' en om kosten te sparen werd de weggebaggerde rietbeplanting op de randen van het aangrenzende waardevolle grasland neergelegd. Gelukkig heeft de gemeente na klachten hierover snel gehandeld. De rietbeplanting is alsnog weggehaald en er volgde een overleg met alle betrokkenen, waarbij vooral de vraag centraal stond: hoe kunnen dit soort missers in de toekomst worden voorkomen. Er is toch een door Landschap Noord-Holland begeleid beheerplan dat dit soort problemen moet voorkomen? Maar dat plan blijkt aan de uitvoerders van het beheer van Spaarnelanden net te weinig concrete richtlijnen te geven. Afsgesproken is daarom dat Landschap Noord-Holland in overleg met Spaarnelanden voor een aantal onderdelen op korte termijn nadere uitvoeringsplannen opstelt.

Huiszwaluwnesten Vondelweg

In het uiterste noordoosten van Haarlem, aan de Vondelweg en grenzend aan de Hekslootpolder, zit sinds jaar en dag een kolonie huiszwaluwnesten. In verband met onderhoudswerkzaamheden zag de eigenaar, woningbouw-corporatie Elan Wonen, zich genoodzaakt de vogelnesten weg te halen. Een ambtenaar van de gemeente ontdekte dat en schreef per e-mail een vriendelijk doch dringend verzoek aan Elan Wonen om na uitvoering van de werkzaamheden eenzelfde aantal kunstnesten terug te plaatsen. Elan Wonen is gelukkig ingegaan op dat verzoek. De kunstnesten, compleet met mestplanken eronder, zijn intussen geplaatst. Een pluim voor de gemeente en Elan Wonen! Nu maar hopen dat de huiszwaluwen van de nieuwe nesten gebruik gaan maken.

■ *Chris Brunner*